

ARGUS

JAARGANG 21 NUMMER 1 MAART 1996

DE STEM VAN SPRAKELOZE WILDE DIEREN

IN DIT NUMMER

'GENOT' van
de HOFJACHT
bijna ten einde?

WINTER
1995/1996; jacht
gaat gewoon door

GEMEENTE
VOORBURG
VEROORDEELD

ISSN 0166-5073 Argus is het kwartaal tijdschrift van de Stichting Kritisch Faunabeheer, Amsteldijk-Noord 135, 1183 TJ Amstelveen, Telefoon (020) 641 07 98. Argus wordt toegestuurd aan donateurs die minstens fl. 30,- per jaar betalen via Postbanknummer 3522188 te 's-Graveland. Sympathisanten betalen minstens fl. 10,- per jaar en ontvangen jaarlijks de SKF-Nieuwsbrief. Indien u de Stichting Kritisch Faunabeheer testamentair wenst te gedenken, wordt u verzocht contact op te nemen met de penningmeester.

Redactie Roelof de Beer, Ton Ebben, Pauline de Jong, Peter Kee, en Piet de Jong

Redactieadres Piet de Jong, Westerstraat 107-1, 1015 LK Amsterdam, Telefoon en telefax (020) 626 15 97

Fotoredactie studio BB Vormgevers, Postbus 258, 7200 AG Zutphen, Telefoon (0575) 51 54 62

Vormgeving studio BB Vormgevers, Zutphen

Druk Peleron, Gendr

Donateursadministratie Postbus 150, 6870 AD Renkum

Doelstelling De Stichting Kritisch Faunabeheer is een landelijke organisatie. Haar doel is een ethisch en wetenschappelijk verantwoord faunabeheer. De Stichting Kritisch Faunabeheer tracht haar doel te bereiken door het bepleiten van verbetering in de wetgeving, het propageren van milieuvriendelijke beheersmaatregelen, het stimuleren van onderzoek en het kenbaar maken van onderzoeksresultaten aan beleidsinstanties en publiek.

Bestuur I. v.d. Abeele, R. Boeve-Bant, M.C.J. Bouterse, G.A. Ellenbroek, A. Hertsberg, A.P. de Jong, P.M. de Jong, N. Koffeman, H.H. Niesen, H. Pluijmakers, J. Poeder, R. Stockmann.

Secretariaat SKF Mw. A. P. de Jong, Amsteldijk-Noord 135 1183 TJ Amstelveen, Telefoon (020) 641 07 98

Penningmeester Mw. R. Boeve-Bant, Postbus 76, 1243 ZH 's-Graveland, Telefoon (0294) 25 13 19

Regiogroep Limburg Postbus 27, 6114 ZG Susteren, Telefoon (046) 449 28 48

Knipselkrant Zes keer per jaar verschijnt de SKF-knipselkrant, een bloemlezing van de in de Nederlandse pers verschenen artikelen over jacht en faunabeheer. U kunt zich abonneren door overmaking van fl. 15,- per jaar op Postbanknummer 0116072 t.n.v. donateursadministratie SKF te Renkum, onder vermelding van 'Knipselkrant'. Voor de krant bestemde knipsels kunnen worden gestuurd naar: SKF-knipselarchief, Olieslagershorst 103, 7328 NM Apeldoorn.

3 Harm Niesen: naar een verantwoord faunabeheer Natuurmonumenten heeft het nog steeds moeilijk met het voeren van een verantwoord faunabeleid met name als het op uitvoering aankomt. Hopelijk de laatste in de serie over Natuurmonumenten.

4 Niko Koffeman: over het 'genot' van de hofjacht Achtergronden van de al lange tijd lopende actie van Kritisch Faunabeheer tegen de drijfjacht in de Kroondomeinen. Uit de fax-actie en marktonderzoeken blijkt dat de meerderheid van de Nederlandse bevolking vindt dat het afgelopen moet zijn met dit 'genot'.

7 uitslag opinie-onderzoek

8 Pauline de Jong: de winter van 1995/1996 In de strengste en meest langdurige winter van de afgelopen kwart eeuw besloot het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij het welzijn van de in het wild levende dieren op de onvoorbereide schouders van provincies te leggen. Zoals gebruikelijk wisten de jagers handig van dit bestuurlijk onbenul gebruik te maken om de hobby gewoon voort te zetten.

13 Tom Looij: gemeente voorburg veroordeeld in samenwerking met de politie hebben burgers en de Haagse Vogelbescherming de gemeente Voorburg veroordeeld gekregen. Relas van de zaak en tips voor gebruik in eigen omgeving.

17 A.J. Cnoop Koopmans: eendenkooien in noord-holland Hoewel eendenkooien ogenschijnlijk uitermate natuur- en milieuvriendelijk lijken, wordt door de commerciële exploitatie behalve menig eend ook andere natuur de nek omgedraaid.

19 Heinz Stockmann: kroonprins maakt zich schuldig aan uitlokking De drijfjachten op Het Loo vinden plaats omdat de zwijnen er voor gefokt worden. Hoewel de activiteiten niet rechtstreeks strijdig zijn met de letter van de wet wordt de geest van de wet met voeten getreden.

22 Ton Ebben: vogels en de wet Boekbespreking.

23 jachtkalender

FOTO OMSLAG Winter in de weerrribben (foto: Rob Busser). *Zie ook pagina 8 en verder.*

In het vorige nummer van Argus beloofden wij u op de hoogte te houden van de ontwikkelingen rondom het natuurreserveaat

'De Putten' bij Petten. Natuurmonumenten wil daar op vossen jagen, omdat naar hun mening de vos een bedreiging vormt voor de daar broedende kluten en visdiefjes. Daarvoor hebben ze geen bewijzen en belangrijker; al hadden ze die bewijzen wel, dan zouden ze het niet erg moeten vinden.

Aanwijzingen dat de voorgenomen vossejacht een, in hun ogen, betere stand van die vogelsoorten tot gevolg zal hebben, hebben ze al evenmin.

Inmiddels heeft een twaalfstal organisaties op niet mis te verstane wijze en op verschillende niveau's bij Natuurmonumenten aan de bel getrokken. Daaronder zijn ook de provinciale milieufederatie en verscheidene vogelwerkgroepen. Dat deze organisaties meedoen maakt duidelijk hoe breed het protest gedragen wordt. Zelfs organisaties, die vooral oog hebben voor de belangen van vogels, spreken zich uit vóór procesbeheer en tegen het beschermen van vogels tegen allerlei vormen van predatie. Met z'n allen hebben we geprobeerd tot een zinnig overleg te komen met de

Naar een verantwoord faunabeheer... nog even niet?

NATUURMONUMENTEN IN DE FOUT (het vervolg)

directie van Natuurmonumenten. Dat bleek niet mogelijk, ze wilden niet praten met de plaatselijke organisaties, want die reageren toch maar 'buitengewoon tendentius en emotioneel'. Bovendien bleek op geen enkele manier, dat hun standpunt ter discussie kon staan. Het gesprek ging dus niet door.

Intussen bleek dat Natuurmonumenten vergunning had gevraagd om 's nachts met lichtbakken op de vos in De Putten te mogen jagen. Dat zou dan moeten gebeuren door leden van de plaatselijke wildbeheer-eenheid en is ons allemaal vanzelfsprekend een doorn in het oog. Die vergunning is echter geweigerd en dat was voor Natuurmonumenten aanleiding om de pers te melden, dat

zij de bejaging van de vos in De Putten en de samenwerking met de plaatselijke jagers voorlopig hebben opgeschort. Het doel en het beleid blijven echter onveranderd; er wordt nu nagedacht over andere manieren om de vossen in het natuurmonument te bestrijden. Natuur laat je leven! Kent u die uitdrukking?

De jagers zitten intussen niet stil. Met grote regelmaat rijden zij met enorme schijnwerpers door de polders, daarbij grote paniek veroorzakend bij alles wat daar leeft. Weidevogels waren er tijdens de afgelopen vorstperiode nauwelijks, maar eenden en ganzen des te meer en die hebben het geweten. Ook zijn er berichten over dode schapen, die in de weilanden worden gelegd om vossen te lokken. Ongetwijfeld zal dat straks weer als 'bewijs' worden aangevoerd voor de schade die schapehouders van vossen zeggen te ondervinden. En ze zijn er nog trots op ook. Eén van de jagers hangt zijn trofeeën tenminste dagenlang aan de schutting, zodat de hele Schoorlse bevolking er van kan genieten. Kennelijk is dit een voorbeeld van wat bij Natuurmonumenten onder professioneel beheer wordt begrepen....

De Putten is aan drie kanten omgeven door een weidegebied en aan de vierde zijde door de Hondsbosse Zeewering. Allesbehalve ideaal voor vossen en door de jagers zeer intensief onder schot gehouden. Het zal niemand dus hoeven te verbazen, dat de kans om een vos in het natuurmonument aan te treffen nu

Twee geschoten vossen hangen aan de schutting van jager Bas in Groet, Schoorl (foto: Harm Niesen).

wel bijzonder gering is geworden. En dat betekent dus, dat Natuurmonumenten eigenlijk niets meer hoeft te ondernemen tegen de vos, ze wordt op haar wenken bediend. Maar daar zijn wij niet tevreden mee. Het gaat er niet alleen om dat er niet in De Putten gejaagd wordt. Het belangrijkste is dat Natuurmonumenten tot het inzicht komt dat het beleid om moet. Of het nu wel of niet werkelijk gerealiseerd wordt doet er minder toe. Het zonder enig bewijs schuldig verklaren van de vos aan predatie van visdiefjes en kluten. Het niet kunnen accepteren, dat het in de natuur een kwestie is van eten en gegeten worden. Het inschakelen van jagers van een zeer discutabel kaliber om de natuur even mores te leren. Als we bij de directie geen gehoor kunnen vinden, dan moeten we het maar langs andere wegen proberen. Want het is ondenkbaar, dat de grote meerderheid van de leden van de grootste natuurbeschermingsvereniging van ons land het met dit beleid eens zouden zijn.

Harm Niesen

**AANVULLING ARGUS
NUMMER 4/95**

In het artikel 'Dagvlinders in de knel' van Argus nummer 4/95 is de naam van foto 1 verkeerd weergegeven en de naam van de fotograaf vergeten.
Foto 1 moet zijn: Icarus blauwtje.
Foto's: Pieter Elbers.

MEDEDELING

Met ingang van heden is het fotoarchief van SKF overgedragen aan Rob Busser (zie colofon). De afgelopen jaren heeft Pieter Elbers met groot enthousiasme en zorg het beheer gehad over het fotoarchief.
Onze dank hiervoor.

OVER HET 'GENOT' VAN DE HOFJACHT

Niko Koffeman

Op 13 september 1993 nam Koningin Beatrix een bijzonder verstandig Koninklijk Besluit. Ze maakte bekend de jacht in alle Kroondomeinen te beëindigen. Tot zover het goede nieuws. Het slechte nieuws was dat ze een aantal terreinen van dit diervriendelijke besluit uitzonderde, namelijk de staatsdomein gronden in Zeeuws-Vlaanderen bij Kloosterzande, in de Biesbosch en bij Het Loo in Apeldoorn. De reden daarvan laat zich raden. ZKH Prins Bernhard is een gepassioneerd plezierjager en beschermheer van onder meer de Koninklijke Nederlandse Jagersvereniging, Jagersvereniging 'Het Reewild' en de Nederlandse Jachtopzichtersvereniging. Functies die de positie van de prins ten opzichte van de plezierjacht duidelijk markeren.

Het is een publiek geheim dat pogingen van prinses Juliana om de jachtpassie van haar echtgenoot in te perken schipbreuk leden op de onverzettelijke drang van de prins om dieren te doden. Reden voor Stichting Kritisch Faunabeheer om eind 1993 een onderzoek in te stellen naar de houding van onze Kroonprins Willem Alexander ten opzichte van de plezierjacht. In een persoonlijke brief werd de prins gevraagd af te willen zien van het 'genot van de jacht' en publiekelijk afstand te nemen van de plezier-

jacht. De reactie die Willem Alexander, via de particulier secretaris van z'n moeder, gaf was weinig bemoeidigend. 'Hij had kennis genomen van het standpunt van SKF'. Een jaar later werd voor het eerst duidelijk hoe de kroonprins tegen de jacht aankeek. Tijdens een drijfjacht op wilde zwijnen in de Elspeter struiken van ex-havenbaron Van Beuningen, een jachtvriend van Prins Bernhard, werd het jachtgezelschap waar ook Willem Alexander deel van uitmaakte, verrast door waarnemers van SKF en Dierenbescherming in het kader

van de actie 'Opsporing verzocht'. Ternauwernood kon de Kroonprins aan de camera's van de dierenbeschermers ontkomen door met geweer en al over een hek te klimmen naar het aangrenzende terrein van Staatsbosbeheer. Een weinig heldhaftige houding die aangaf dat de prins zich kennelijk terdege bewust was van het feit dat zijn bezigheden niet op grote waardering konden rekenen. Toch leidde zijn schaamte er niet toe dat hij verder afzag van de bloedige zwijnenjacht. Tot ergernis van dierenvrienden binnen en buiten het Hof ging de prins door met jagen, echter nog omzichtiger en binnen de veilig geachte Kroondomeinen. Helaas voor de prins werd hij echter, als gevolg van diverse tips, opnieuw betrapt op 15 december 1995. Een rondslingerende lijst met namen van deelnemers aan deze Hofjacht maakte duidelijk dat de top van de BV Nederland was uitgenodigd om met de prins op zwijnen te schieten. Naast hooggeplaatste functionarissen uit het Nederlandse bedrijfsleven, was er een flinke delegatie van Duitse en Nederlandse adel en van de Oranjes waren Prins Bernhard, Prins Constantijn, Prins Pieter Christiaan en Prins Willem Alexander aanwezig. Mr. Pieter van Vollenhoven liet, zeer tegen zijn gewoonte in, verstek gaan bij deze jachtpartij. Het feit dat een aantal deelnemers aan de jachtpartij de tachtig jaar ruim gepasseerd was, geeft aan dat leeftijdsdiscriminatie in de plezierjacht op dit niveau nauwelijks een

rol speelt. Evenmin als wildbeheer overigens, dat veeleer uit zou moeten gaan van deskundigheid dan van status. In dat kader is het interessant te vernemen dat de historicus Kikkert uit eigen waarneming meldt dat Willem Alexander een nauwelijks bedreven schutter is die op een klapstoeltje het naar hem toe gedreven wild op weinig trefzekere wijze op de korrel neemt. Het feit dat hij op deze weinig koninklijke omgang met dieren betrapt werd, leverde wel de nodige irritatie in hofkringen op, maar leidde opnieuw niet tot inkeer, zoals bleek op 22 december toen -opnieuw op basis van vertrouwelijke informatie uit kringen rond het Hof- bleek dat de Kroonprins andermaal 'op de zwijnen' ging, ditmaal zelfs als aanvoerder van het jachtgezelschap, een kennelijk onontbeerlijk onderdeel van de opleiding tot het koningschap. Anders dan op 15 december werd de lunch ditmaal niet genuttigd in het Aardhuis, maar in het Boshuis aan de openbare Boshuisweg te Gortel. Een enorme blunder van de paleisbeveiliging, omdat het Boshuis geheel omrasterd is en slechts twee uitgangen kent, beide toegankelijk voor het publiek. Dat betekende dat het koninklijk jachtgezelschap als ratten in de val zat, toen waarnemers van SKF zich bij beide ingangen posteerden. De paniek bij parkpersoneel, drijvers en beveiligers uitte zich eerst in het uiten van sexistische opmerkingen door de drijvers aan het adres van de dames in het gezelschap en schimp-

Geschoten wilde zwijnen op aanhanger (foto: Ineke v.d. Abeele).

Jachtgeweer voor de drijffjacht (foto: Rob Busser).

scheuten in de richting van de waarnemers.

Toen op dit weinig vorstelijk taalgebruik niet werd gereageerd, werd ook het optreden van de beveiligers steeds provocerder en ronduit intimiderend. Mensen met camera's werd het uitzicht op een zeer hinderlijke manier belemmerd en er werd geduwd en zelfs met auto's op de waarnemers ingereeden. Toen de waarnemers van SKF en pers parkwachter N. meedeelden dat hij zich schuldig maakte aan poging tot doodslag kreeg deze het lumineuse idee de zaak om te draaien en de waarnemers van een dergelijk misdrijf te betichten.

In afwachting van de te hulp geroepen politie Epe (ruim een uur na het vermeende voorval kreeg men pas behoefte aan politiebijstand) blokkeerde parkwachter N. met zijn terrein-auto het rooster op de openbare weg, waarmee hij zich schuldig maakte aan wederrechtelijke vrijheidsberoving. Daarop gewezen door de waarnemers van SKF meldde de parkwachter 'dan heb ik toch gewoon pech met m'n auto?' Via de scanner kon inmiddels beluisterd worden dat de politie Epe niet geheel onbevooroordeeld tegenover de zaak stond; 'we moeten die lange rooie zeker hebben?' Na de arrestatie van een waarnemer van SKF en een journalist bleek de politie geen enkele belangstelling te hebben voor een verhoor van de volop aanwezige getuigen a decharge. Voetstoots werd aangenomen dat de beweringen van het parkpersoneel correct zouden zijn. Het feit dat de aanklacht 'poging tot doodslag en vernieling' luidde en de arrestanten ondanks die zware verdenking alweer na twee uur op vrije voeten waren, geeft aan dat hier van niet veel meer sprake kan zijn dan een poging om SKF te criminaliseren. Dat die poging als een boemrang gewerkt heeft bleek wel uit de golf van reacties die de fax-actie ruim een maand later opriep. De publicitaire blunder van de paleisbeveiliging om een door henzelf veroorzaakt opstootje tot landelijk nieuws te verheffen maakte de kwestie veel breder bekend dan nodig en bracht de Koninklijke familie in grote verlegenheid. Niet alleen richtten duizenden verontruste burgers

zich per fax en brief tot de Kroonprins, ook in de pers bleek algemene verontwaardiging over deze vrijetijdsbesteding van onze toekomstige koning. Een representatief marktonderzoek dat werd uitgevoerd door Team Vier in opdracht van het TROS programma Deadline en SKF maakte duidelijk dat 74% van de Nederlandse bevolking van mening is dat onze kroonprins zou moeten stoppen met jagen. Meer dan de helft van de ondervraagden was van mening dat de politiek zelfs in moet grijpen in deze zaak en 86% was van mening dat de plezierjacht geheel verboden zou moeten worden. Een op initiatief van een verontruste particulier uitgevoerd aanvullend onderzoek door Intomart bevestigt dat de mening van het Nederlandse volk over een jagende kandidaat-koning zeer negatief is. Hoewel de Koninklijke familie nog niet erg adequaat gereageerd heeft op deze uitkomsten en op de fax-actie, valt in kringen rond het Hof te beluisteren dat met name Hare Majesteit 'not amused' is. Ook Willem Alexander zit in z'n maag met de negatieve publiciteit maar heeft nog geen definitief besluit genomen over het opgeven van de jacht. Tegen beter weten in koestert men nog de vage hoop 'dat het wel over waait'. Wie iets meer weet van Stichting Kritisch Faunabeheer weet dat die hoop ijdel zal blijken. SKF onderneemt nooit actie zonder zorgvuldige voorbereiding en

Geschoten wild zwijn (foto: Rob Busser).

degelijk onderzoek van de feiten. Vervolgens kiest de stichting nooit voor een hit-&-run aanpak, maar voert ze actie tot geconstateerde misstanden tot een einde zijn gekomen. Zo zal het ook zijn in de kwestie van de drijfjachten en de deelname van leden van het Koninklijk Huis daaraan. Ze zijn in strijd met de geest van de Nederlandse wetgeving en met de gevoelens van de Nederlandse burgers. Er is geen privilege dat daartegenstand kan houden, zelfs niet wanneer dat verdedigd wordt door de meest invloedrijke landgenoten. De advocaat van SKF, Mr Goudswaard van het advocatenkantoor Wladimiroff & Spong, heeft inmiddels een klacht ingediend bij de hoofdofficier van justitie over de gebeurtenissen van 22 december en de behandeling van de waarnemers van SKF. Het justitieel vooronderzoek in deze zaak was bij het ter perse gaan van deze Argus nog in volle gang. Dat biedt mogelijk een korte bedenkerperiode aan de Kroonprins. Verzuimd hij echter gehoor te geven aan het breedgedragen verzoek om te stoppen met de plezierjacht, in het bijzonder de onnodig wrede drijfjacht op wilde zwijnen, dan zullen spoedig nieuwe acties volgen. Tijd voor een Royaal gebaar....

UITSLAG OPINIE-ONDERZOEK VERNIETIGEND OVER KONINKLIJKE PLEZIERJACHT

In het Tros televisieprogramma *Deadline* zijn op 25 januari de resultaten bekend gemaakt van een representatieve steekproef gehouden onder het Nederlandse publiek in opdracht van Stichting Kritisch Faunabeheer en *Deadline*.

Het telefonisch onderzoek werd uitgevoerd door het marktonderzoek-bureau Team Vier in Amsterdam.

De samenvatting van de resultaten luidt als volgt:

1 *Prins Willem Alexander, de kroonprins, komt regelmatig in het nieuws. Wat heeft u de laatste vier weken vernomen?*

34%	Hij was op staatsbezoek
34%	Hij heeft een nieuwe vriendin
80%	Hij heeft gejaagd op wilde zwijnen
22%	Hij gaat deelnemen aan een mogelijke Elfstedentocht

2 *De jacht op wilde zwijnen is in Nederland gesloten. Kroonprins Willem Alexander jaagt met een speciale vergunning in het Kroondomein op bijgevoerde wilde zwijnen. Vindt u het gepast of niet gepast dat onze kroonprins deelneemt aan deze jachtpartij?*

20%	Wel gepast
65%	Niet gepast
10%	Maakt me niet uit
5%	Weet het niet

3 *Als u degene was die zo'n speciale vergunning zou mogen afgeven, had u dan zo'n speciale vergunning afgegeven aan de kroonprins of niet?*

24%	Ja, wel afgegeven
6%	Misschien, hangt ervan af
67%	Nee, niet
3%	Weet het niet

4 *Tijdens de drijfjachten worden dieren in een omheind gebied door lawaai makende drijvers in de richting van een jachtgezelschap gejaagd. Denkt u dat de kroonprins aan deze jacht deelneemt voor zijn plezier, om een andere reden, of is het een combinatie van plezier en een andere reden?*

45%	Met name voor zijn plezier
11%	Met name om een andere reden
33%	Combinatie van plezier en een andere reden
12%	Weet het niet

5 *Vindt u dat deze vorm van jagen aanjagers in het algemeen moet worden toegestaan of niet?*

18%	Moet worden toegestaan
78%	Mag niet worden toegestaan
4%	Weet het niet

6 *Vindt u dat deze vorm van jagen aan de kroonprins moet worden toegestaan of niet?*

22%	Moet worden toegestaan
74%	Mag niet worden toegestaan
4%	Weet het niet

7 *Vindt u dat jagers in het algemeen dieren mogen doden voor hun plezier of vindt u dat dat niet mag?*

11%	Moet worden toegestaan
86%	Mag niet worden toegestaan
3%	Weet het niet

8 *Vindt u dat de kroonprins in het algemeen dieren mag doden voor zijn plezier of vindt u dat dat niet mag?*

12%	Moet worden toegestaan
84%	Mag niet worden toegestaan
4%	Weet het niet

9 *Vindt u dat politiek Den Haag moet ingrijpen om herhaling van deze jachtpartijen door de kroonprins te voorkomen?*

58%	Ja
38%	Nee
4%	Weet het niet

10 *Veel Nederlanders hebben de afgelopen weken een fax naar de kroonprins gestuurd met het verzoek te stoppen met de plezierjacht. Vindt u dat de prins aan deze verzoeken gehoor moet geven?*

76%	Ja
18%	Nee
6%	Weet het niet

In het algemeen kan worden gesteld dat vrouwen en jongeren (dus niet alleen jongere vrouwen) kritischer staan tegenover de jacht in het algemeen en ook tegenover het jagen van de kroonprins.

Stichting Kritisch Faunabeheer heeft de resultaten van dit opinie-onderzoek aan de kroonprins verzonden, met het verzoek de resultaten te betrekken in zijn overwegingen ten aanzien van de plezierjacht. SKF ziet in de resultaten een bevestiging van het feit dat de plezierjacht in het algemeen en de hofjacht in het bijzonder geen enkel maatschappelijk draagvlak meer hebben en dus zo spoedig mogelijk moeten worden afgeschaft.

De gevolgen van het Gevolgen van decentralisatie-beleid

decentralisatie-beleid van

het Ministerie van

Landbouw, Natuurbeheer en

Visserij pakten afgelopen

winter slecht uit. Er zijn

taken overgedragen aan

overheden die niet voor deze

taken zijn toegerust. Tevens

worden veel bevoegdheden

toevertrouwd aan de

belanghebbenden zelf.

DE WINTER VAN 1995/1996

Pauline de Jong

DE DECENTRALE WINTER

Volgens de Jachtwet is de minister bevoegd om de jacht te sluiten als gevolg van bijzondere weersomstandigheden. Tot onze verrassing bleek de minister deze bevoegdheid net voor de jaarwisseling te hebben overgedragen aan de Gedeputeerde Staten van de provincies. De minister zelf heeft sinds de chaotische sluiting/opening van de winterjacht in '85/'86 een 'draaiboek', waarin de besluitvorming rond de sluiting van de jacht in stappen is uitgewerkt. In dit draaiboek is precies aangegeven wie het initiatief neemt, wie daarna in actie moet komen en wie uiteindelijk de beslissing neemt. Ons werd de afgelopen maanden duidelijk dat een dergelijke organisatie bij de provincies totaal ontbreekt. Deze winter, die volgens het KNMI behoort tot één van de koudste van deze eeuw met in Twente de laagste temperatuur sinds tien jaar en een dubbel aantal vorstdagen ten opzichte van normale winters, wordt volgens de beleidsmedewerkers van de meeste provincies gekenschetst als 'een normale winter'. Ons verzoek om de jacht te sluiten vanwege de extreme winterse omstandigheden werd dan ook behalve in één geval, niet gehonoreerd. Uit de

lauwe reacties van verschillende provincies bleek dat zij pas over de mogelijkheid van een sluiting nadachten nadat ze met brandbrieven uit hun winterslaap waren gerukt. Tevens bleek dat zij zich vooral lieten leiden door 'deskundigen' in het veld die blijkens de uitspraken in veel gevallen lid zullen zijn van een jagersvereniging. Anderzijds gingen de meeste provincies volledig af op het advies van de minister om te overleggen met de jagers en bij hen aan te dringen op vrijwillige beperking. Terwijl Vogelbescherming bijna 100.000 gulden binnenhaalt voor de wintervoeding van behoeftige vogels menen een aantal provincies te maken te hebben met een 'normale winter' en met dieren in een 'normale conditie'. De rol van de jagers was zoals vaak dubieus. De ene dag bevonden de dieren zich nog in een uitstekende conditie en was er

Lokeenden en graan op het ijs in natuurreservaat Kleimeer van Staatsbosbeheer. Wie hadden deze winter meer honger, jagers of eenden (foto: Harm Niesen).

Op zoek naar een goeie plek in de bevroren loopgraaf (foto: Jan van Dieren).

Zo koud was het... (foto: Jan van Dieren).

geen enkele aanleiding om terughoudend om te gaan met de jacht, de volgende dag gingen de jagers (met de pers) op pad om wakken open te maken en om de arme hongerige dieren te voeren. Afgezien van het vrijwel in alle gevallen bewijsbaar ongefundeerd afwijzen van ons verzoek door de meeste provincies zijn wij verbolgen over het feit dat de reactie van sommige provincies heel lang (meer dan drie weken) op zich liet wachten. Onder extreem winterse omstandigheden telt elke dag en is een snelle beslissing voor veel dieren van

levensbelang. Het trage reageren zouden wij toe kunnen schrijven aan een gebrek aan interesse voor het onderwerp of aan een verkeerde inschatting van het belang van ons verzoek. Het kan ook veroorzaakt worden door het feit dat de provincies zich geen raad weten met hun nieuw verworven bevoegdheid. Het is de vraag welke van deze drie kwaden het ergste is. Dat de meeste provincies totaal niet zijn toegerust om een dergelijke bevoegdheid toe te passen wordt zelfs door sommige van hen ronduit toegegeven. Zowel Noord-Holland als Noord-Brabant

Zeker uitgeleden
op het ijs (foto: Jan
van Dieren).

melden ons dat in het komende jaar criteria zullen worden geformuleerd ten aanzien van sluiting van de jacht bij bijzondere weersomstandigheden.

KLEMMEND VERZOEK SLUITING JACHT

Eind december wordt er, nadat er al enkele weken vorst is geweest, door het KNMI aangekondigd dat de vorst zal aanhouden en er rond de jaarwisseling kans is op ijzel. SKF besluit daarop om op 28 december de minister van Landbouw middels een fax te verzoeken de jacht op alle bejaagbare soorten met onmiddellijke ingang voor onbepaalde tijd te sluiten. Hoewel de Jachtwet het jagen op wild dat zich in of nabij wakken in het ijs bevindt en ook op dieren die zich als gevolg van de weersomstandigheden in uitgeputte toestand verkeren verbiedt, zijn wij van mening dat een algemene sluiting van de jacht op dat moment dringend gewenst is. Zo niet dan zal de keus om wel of niet te jagen worden overgelaten aan de wens van de belanghebbende jagers. Op het persbericht, waarin deze brandbrief bekend wordt gemaakt, komen overweldigend veel reacties binnen. De pers is buitengewoon geïnteresseerd en het bericht wordt zowel via nieuwsberichten als in verschillende actualiteitenprogramma's met instemming begroet. Vervolgens

krijgen wij vele telefoontjes van particulieren die zich bijzonder hebben geërgerd aan de drijfjachten (op onder andere hazen en fazanten) die op 28 en 29 december massaal in het hele land plaatsvinden. Hazen en fazantenhennen mogen namelijk tot en met 31 december worden geschoten en aangezien 31 december op zondag valt en het op zondag verboden is om te jagen, zijn dit de laatste dagen die door de jagers nog snel worden uitgebuit.

BEVOEGDHEID OVERGEDRAGEN OF AFGEWENTELD?

Wij vernemen vervolgens via journalisten die ons bellen en via een artikel in de krant dat de minister zeker niet van plan is om een algemeen jachtverbod af te kondigen. Bovendien zijn wij bij hem aan het verkeerde adres! Hij blijkt de bevoegdheid voor het sluiten van de jacht per 1 januari overgedragen te hebben aan de provincies. Verder is het Ministerie op 29 december niet voor commentaar bereikbaar en wij moeten tot 2 januari wachten totdat wij zekerheid kunnen krijgen over deze voor ons volkomen onverwachte overdracht van ministeriële bevoegdheden. Nadat heel Nederland de jaarwisseling glibberend, glijdend en kleumend is doorgekomen vragen wij bij het Ministerie na wie er nu

precies verantwoordelijk is en waarvoor. Wij ontvangen daarop via de fax de tekst van het besluit van het Ministerie dat op 28 december (!) is opgesteld en dus op dat moment nog niet in de Staatscourant is geplaatst. Aangezien het weer er niet beter op wordt besluiten wij om op 4 januari hetzelfde verzoek tot een algemene sluiting van de jacht te richten aan alle provincies. In deze brief wijzen wij de provincies erop dat deze sluiting nodig is in alle provincies, omdat de kou zorgt voor trekbewegingen van de dieren. De soorten die hiertoe in staat zijn zullen zich verzamelen in die delen van het land waar de weersomstandigheden relatief gunstig zijn. Dus ook in die provincies waar het weer beter is dient rust te heersen om de dieren in de gelegenheid te stellen hun conditie op peil te houden en hun krachten te sparen. Jacht verstoort deze rust en niet alleen voor de bejaagbare soorten maar ook voor alle andere aanwezige dieren. Bovendien wordt gevreesd voor jachttoerisme naar die delen van het land waar de dieren zich concentreren.

REACTIE PROVINCIES

De provincies Flevoland, Gelderland en Groningen reageren snel en in een later stadium (meer dan tien dagen later) krijgen wij ook reacties van Drenthe, Limburg, Zeeland, Overijssel en Friesland. De reacties van de verschillende provincies komen er in grote lijnen op neer dat ze besloten hebben om (voorlopig) geen jachtverbod af te kondigen, omdat er op dat moment dooi is voorspeld en de situatie naar hun mening een jachtverbod niet rechtvaardigt. Wel wordt door de meeste provincies aangegeven dat mocht de weerssituatie verslechteren de zaak zal worden heroverwogen. De verantwoordelijke gedeputeerde J. van Dijk van de provincie Groningen sprak ferm: 'Op grond van de huidige weersverwachting en de aangekondigde dooi is het op dit moment niet nodig. Maar als de dooi niet doorzet dan komt het verbod er wel'. Na de korte dooiaanval verslechtert de weerssituatie duidelijk en

ondanks de ongeken- de kou rond 20 januari blijven de verantwoorde- lijke milieudeputeerden in alle talen zwijgen. Hoogste tijd voor een urgente reminder, die door ons op 23 januari naar de twaalf provincies wordt gefaxed. Wij menen dat er nu, met 's nachts temperaturen van gemiddeld tien graden onder nul en met een harde, snijdende wind, toch echt sprake is van extreme winterse omstandigheden. Wij hebben tot dat moment nog steeds geen enkele reactie ontvangen van de provincies Noord- en Zuid-Holland, Noord-Brabant en Utrecht.

TERUGHOUDENHEID BIJ JACHT

Op 26 januari benaderen wij alle provincies telefonisch met het verzoek, om op basis van de op dat moment actuele weerssituatie plus de verwachting voor de komende periode het besluit om de jacht niet te sluiten, te heroverwegen. Op ons verzoek meldt Noord-Holland dan dat zij op 23 januari de Koninklijke Nederlandse Jagers Vereniging (KNJV) en de regionale Wildbeheer- eenheden en jagersverenigingen met klem heeft opgeroepen gedurende deze winterse periode de jacht met de grootst mogelijk terughoudend- heid te beoefenen. En Noord- Holland wil zelfs eventueel nog wel een stapje verder gaan. 'Voor de watervogels beoordelen wij de situa- tie nu al als zeer ernstig. Een binnen- kort uit te vaardigen algemeen jachtverbod sluiten wij dan ook niet uit', aldus Gedeputeerde Staten van Noord-Holland. Ook de provincies Zuid-Holland en Noord-Brabant doen een soortgelijk, vrijblijvend verzoek om terughoudendheid aan de jagers. De provincies Flevoland, Limburg, Friesland, Gelderland en Zeeland laten onbezorgd weten dat de conditie van de dieren over het algemeen goed is en dat er nog voldoende voedsel beschikbaar is. Volgens Gelderland is er zelfs sprake van een 'normale winter'. De Gelder- se belangenbehartiger van de jagers, Th. Dikker, aan wie het welzijn van dieren klaarblijkelijk is gemanda- teerd, laat ons in zuivere jagerstaal weten: 'Voorts wijzen wij u erop dat sluiting van de jacht het sluitstuk

Waddenzee (foto: Rob Busser).

vormt van de in de Jachtwet opgenomen regels terzake van jagen bij bijzondere weersomstandigheden en in periode van dagen met weinig daglicht (...). Bovendien beroepen verschillende provincies zich op informatie van 'deskundigen'. Wij vermoeden dat het hier gaat om onder andere de KNJV.

Op 25 januari meldt de KNJV dat er geen enkele reden is om wegens de aanhoudende kou de jacht tijdelijk op te schorten. De KNJV zegt zelfs een 'bliksemonderzoek' te hebben uitgevoerd naar de toestand van het wild en nergens blijken dode of verzwakte dieren te zijn aangetrof- fen! Waar deze jagers hun onder- zoek hebben uitgevoerd is ons een raadsel en blijft onvermeld, want op datzelfde moment worden in het gehele land bijvoeder-acties georganiseerd en worden onder andere langs de kust duizenden dode vogels verzameld. Op 27 januari, laatste zaterdag van het jachtseizoen voor wat betreft water- wild, wordt dan ook door de jagers volop uitgebuit. Na afloop van deze 'gezellige' jachtdag wordt er door de KNJV een persbericht verspreid, waarin de jagers een vrijwillige jachtstop afroepen. Deze oproep komt op een moment dat er nog slechts twee dagen resten voordat de jacht op waterwild wettelijk afloopt. De jagers maken het zelfs nog bon- ter door aan te kondigen de dieren nu te gaan voederen en wakken open te gaan maken. De jagers durven in

dit persbericht zelfs te poneren dat 'de jagers reeds eerder het wild door de winter hebben geholpen'. Je moet het lef maar hebben. Twee dagen daarvoor verkeerde het wild immers nog in een uitstekende conditie!

DERDE VERZOEK

De weersverwachting geeft op dat moment aan dat de winter voorlopig aan zal houden met matige tot strenge vorst in de nacht. Zelfs op lange termijn is er geen zicht op een weersverandering. Op 28 januari rappeleren wij voor de derde maal aan de provincies, waarin wij ander- maal aandringen op een algemene sluiting van de jacht. De zogenaam- de vrijwillige jachtstop komt (natuurlijk) te laat, heeft geen enkele rechtskracht en is louter bedoeld als 'windowdressing'. Weliswaar is de jacht op waterwild gesloten, toch kan er nog op grote schaal gejaagd worden. Het betreft hier de soorten die bekend staan als overig wild te weten konijn, houtduif, vos, kraai- achtig en verwilderde kat. Daarnaast zijn er in het hele land zeer veel vergunningen verleend op basis waarvan ook na 1 februari op ganzen, meerkoeten, smienten, hazen, reeën en zwanen geschoten mag worden. (In 1994 waren het maar liefst 3900 vergunningen!) Naar aanleiding van onze laatste brief bericht Flevoland ons dat deze provincie zich aansluit bij haar

collega's in Noord- en Zuid-Holland; ze doet een beroep op de jagers om in verband met de weersomstandigheden de jacht op alle wildsoorten met onmiddellijke ingang te stoppen. De Commissaris van de Koningin gaat er daarbij zelfs vanuit dat 'zolang de winterse omstandigheden aanhouden er in Flevoland op geen enkel dier wordt gejaagd'. Tevens meldt hij te verwachten dat er dan ook niet gejaagd wordt op soorten die na 1 februari nog wel bejaagd mogen worden zoals reeën en kraaien!

In de provincie Drenthe blijkt de situatie anders te liggen. Het voedsel bleef daar tot voor kort merkwaardig genoeg goed bereikbaar. Navraag bij verschillende organisaties en eigen medewerkers leverde de provincie geen enkel bericht op over verzwakte of dode dieren! Door de grote sneeuwval van 27 januari veranderde de situatie. Maar omdat de jacht op 31 januari toch zal sluiten en de jagers zich heel goed houden aan de vrijwillige beperking acht de provincie een formeel jachtverbod niet nodig. Drenthe kan het zelfs niet nalaten haar waardering uit te spreken over de 'snelle' reactie van de KNJV en de goede naleving van de oproep. Door de provincie Limburg is informatie ingewonnen bij deskundigen en daaruit blijkt dat de dieren zich in een goede, normale conditie verkeren.

Begin februari ontvangen wij eindelijk officieel bericht van de minister. In deze brief geeft de minister aan, de sluiting van de jacht onder winterse omstandigheden te hebben gemandateerd naar Gedeputeerde Staten van de provincies. Wel blijft de minister bevoegd om desnoods zelf te beslissen. Hij meent dat een algemene jachtsluiting niet nodig is en heeft de provincies slechts aangeraden om te overleggen met de plaatselijke Wildbeheereenheden en de KNJV verzocht haar leden op te roepen terughoudendheid te betrachten.

Wilde ganzen in de uiterwaarden (foto: Rob Busser).

HULDE FLEVOLAND

Op 6 februari bereikt ons het verheugende bericht dat Gedeputeerde Staten van de provincie Flevoland hebben besloten om met onmiddellijke ingang een algemeen jachtverbod in Flevoland af te kondigen. Kennelijk houden de jagers zich niet aan de vrijwillige jachtstop waar de provincie om heeft gevraagd. Dit verbod betekent dat de grootste Wildbeheereenheid van Nederland de Stichting Jacht en Wildbeheer IJsselmeerpolders, die de jacht in vrijwel de hele polder heeft gepacht, vanaf dat moment ook geen gebruik meer kan maken van de vergunningen voor het schieten van reeën. Op 10 februari arriveert eindelijk een reactie van de Commissaris van de Koningin in Utrecht. Volgens hem verkeren de dieren nog steeds

in een redelijke conditie. Noord-Holland meldt dat er in het komende jaar criteria zullen worden opgesteld ten aanzien van het sluiten van de jacht bij bijzondere weersomstandigheden. Groningen, die begin januari nog stelde dat wanneer de dooi niet zou doorzetten er wel een jachtverbod zou komen, bericht ons half februari dat de situatie sinds begin januari niet is veranderd! Bij veldwaarnemingen door eigen medewerkers is

de winkel van SKF

Ganzenbordspel in vier kleuren, met spelregels en pionnenvel f 12,75.

Promotiefolder in vier kleuren Van vogelvrij naar kogelvrij. Op aanvraag gratis verkrijgbaar.

Drie ronde SKF-stickers, verschillende teksten, in de kleuren blauw, groen en zilver. f 2,75.

ningen de koudste winter sinds 1963 hebben doorgemaakt. Zuid-Holland zal de jacht op vos, konijn, houtduif en kraaiachtigen niet sluiten vanwege het risico van landbouwschade. Ook de extra vergunningen, die zijn bedoeld om schade te bestrijden of te voorkomen, zullen

worden geschorst. Limburg rgt voor schade de jacht nu r sluiten.

l houdt Flevoland als enige gen de druk van de jagers. 6 februari besluiten Gedeputaten het jachtverbod te ven totdat de weers- igheden drastisch verander blijkt dat de Stichting Jacht beheer IJsselmeerpolders een ige voorziening heeft aan- d tegen de beslissing van de e Flevoland. Deze zaak zal bruari dienen voor de Arron- tsrechtbank in Zwolle. De g Jacht en Wildbeheer IJssel- ders zal daarin opheffing n het besluit tot een jacht- zodat het afschot van de n worden hervat. De g heeft vergunning om van i tot 15 maart op reegeten en. In deze periode menen ca 600 te moeten doden. mei begint de jacht op ree- waarvan er dit jaar eveneens hoten 'moeten' worden. De g, die jaarlijks een omzet n 2,5 miljoen gulden, vreest werkgelegenheid van haar opzichters en de economi- angen van de jagers (pacht). blijkt maar weer eens hoe chtig de jagers bezig zijn hun e verdedigen. De enige pro- e daadwerkelijk een eigen urft te voeren wordt direct chtszaak geslept.

s het besluit van Flevoland 6 februari het jachtverbod ffen dreigt zowel de Stich- it en Wildbeheer IJsselmeer- als Staatsbosbeheer met een aim richting provincie. Er is are jong bos aangeplant, de plantkosten bedragen fl. 5.000,- per hectare. Zullen de provincies ooit in staat zijn de faunabelangen tegen de economische- en jagersbelangen te beschermen?

Burgers en de Haagse Vogelbescherming hebben, in samenwerking met politie en justitie in een zaak tegen de gemeente Voorburg, met succes belangrijke jurisprudentie geschapen. Hieronder het ongelofelijke relaas van een waar gebeurd verhaal in een wel bijzonder hardleerse en vogelvriendelijke gemeente.

Belangrijke jurisprudentie

GEMEENTE VOORBURG VEROORDEELD WEGENS OVERTREDING VOGELWET

Tom Loorij

RECHTSAAK MET JURIDISCHE PRECEDENTWERKING

Handhaving van de groene Wetgeving is een belangrijk middel in het streven naar een verantwoord faunabeheer. Helaas ontbreekt het de handhavers aan kennis en mogelijkheden om hier voldoende aandacht aan te besteden. De assistentie van regionaal of landelijk opererende natuurbeschermingsorganisaties kan daarom van belang zijn. Wil het nog wel eens lukken om individuele personen als stropers, jagers die hun boekje te buiten gaan en illegale dierenhandelaren veroordeeld te krijgen, veel moeilijker is het om overheidsinstanties met succes voor de rechter te krijgen. Er blijkt opvallend weinig jurisprudentie op dit punt te bestaan. Daarnaast wordt juist in toenemende mate geconstateerd dat juist gemeenten en andere overheden het niet zo nauw nemen met de groene wetten. Soms ontbreekt de kennis, zowel van de natuur (dat is erg) of van de Wet (nog veel erger). Soms is het echter onwil of meent men dat zware economische overwegingen illegaal ingrijpen in de natuur rechtvaardigen. Vaak worden met aannemers afspraken gemaakt om grootschalige projecten uit te voeren midden in het broedseizoen. Vogelbescherming Nederland heeft in februari 1994 reeds een rondschriven aan alle gemeenten gestuurd om dergelijke praktijken te voorkomen.

VOORGESCHIEDENIS

In de gemeente Voorburg bevindt zich een langgerekte groenstrook die zich uitstrekt van de Vliet tot aan de spoorlijn Den Haag - Amsterdam. Aan de andere kant zet deze zich voort tot aan het Haagse Bos. Als zodanig vormt dit groengebied een belangrijke schakel in de ecologische verbindingzone die de groengebieden in Den Haag met het buitengebied verbindt. Onderzoek dat de Haagse Vogelbescherming heeft laten uitvoeren,

toonde aan, dat dit gebied behalve voor vogels in ieder geval ook van groot belang is voor wel vier soorten vleermuizen als trek- en jachtroute.

In 1991 kwam de gemeente Voorburg met het onzalige plan om een gedeelte van deze strook (park 't Loo) herin te richten, omdat het niet meer aan de eisen van een stadspark zou voldoen. Er werd een groenadviesbureau ingehuurd dat van ecologie geen kaas gegeten had. Dat kwam op de proppen met een plan waarbij onder meer tientallen grote bomen moesten sneuvelen en bijna al het struikgewas moest wijken om 'doorzicht' te krijgen. Verder moest de bestaande padenstructuur worden opgeheven en misschien nieuwe paden worden aangelegd. Zo was onder andere een pad gepland dwars door de schaarse beplanting die nog mocht blijven staan en waar een nachtegaal zijn territorium had. Alle inspraak, ook van de natuurbescherming werd bijna geheel aan de laars gelapt. In de gemeenteraad, die het een prachtig plan vond, werd het bijna ongewijzigd vastgesteld.

In 1993 begon men met de gefaseerde aanleg. Werden in dat jaar de werkzaamheden voor een belangrijk deel nog buiten het broedseizoen uitgevoerd, in 1994 was dat anders. Midden in het broedseizoen ging de beuk erin; diverse nesten, jonge vogels en eieren gingen verloren, broedvogels werden ernstig verstoord. Bewoners, die het park en de vogels een warm hart toedragen, deden aangifte van overtreding van de Vogelwet en de Haagse Vogelbescherming eiste dat het werk onmiddellijk werd stil gelegd. Dat laatste gebeurde pas na zes dagen. In deze dagen had de gemeente kans gezien eerst driekwart van de bomen en struiken tegen de vlakte te laten gaan. In juni werden de werkzaamheden hervat. Volgens de wethouder is dan het broedseizoen voorbij (in mei leggen alle vogeltjes een ei) en kon de aannemer niet langer wachten (kostte te veel geld). Eind 1994, begin 1995 vond overleg tussen Vogelbescherming en gemeente plaats. Dit leverde niets op. In het voorjaar van 1995 werd, wederom in het

Voorburg aan 't werk (foto: Kees Koppers)

broedseizoen, het laatste deel van het park door de gemeente aangepakt. Verstoring van broedvogels was weer het gevolg. Actie van de Officier van Justitie leidde in 1995 tot een rechtszaak.

OVERLEG MET DE GEMEENTE

Het is natuurlijk altijd goed om eerst met de gemeente te proberen tot een gesprek te komen. Diverse keren werd dan ook ingesproken in de raadscommissie, de gemeenteraad en op inspraakavonden. De voorzitter van de Haagse Vogelbescherming presenteerde daarbij zelfs een alternatief plan.

Raadsleden drongen bij de wethouder aan op nader overleg met Vogelbescherming. Deze gaf hier slechts schoorvoetend aan toe. Het overleg leverde echter niets op. Zelfs beloften om verder te praten werden niet nagekomen. In strijd met de afspraken gingen nog tijdens het overleg in 1995 opnieuw bomen en struiken in het park tegen de vlakte.

ROL VAN POLITIE EN JUSTITIE

Een goede samenwerking met opsporingsambtenaren en de gerechtelijke macht is uiterst belangrijk om, wanneer het tot een rechtszaak komt, deze tot een goed einde te brengen. Indien je aangifte wilt doen van overtreding van de Vogelwet (of een andere groene Wet) kan je meestal proces-verbaal op laten maken door de Algemene Inspectiedienst of, in dit geval, door de plaatselijk politie. De laatsten willen dit niet altijd graag doen, of omdat ze de zaak niet belangrijk genoeg achten, of

omdat ze moeite hebben hun eigen gemeentebestuur op de bon te slingeren. Een niet onbegrijpelijke reactie. Beide betrokken politiedienaren (van de afdeling Bijzondere wetten en van de Centrale Justitiële Dienst, het Bureau milieu van de politie Haaglanden) verdienen dan ook alle lof voor de wijze waarop ze zich in de zaak hebben vastgebeten. Zo hebben ze in opdracht van de Officier van Justitie de betrokken wethouder en de betrokken gemeenteambtenaren gehoord.

Ook de Officier van Justitie speelt een belangrijke rol. Het is vrij ongebruikelijk dat deze van leer trekt tegen overheden en hun ambtenaren, omdat zij meestal met hen samenwerken om milieudelicten op te sporen. Dat de betrokken Officier de handschoenen durfde op te nemen was het bewijs dat hij zeker van zijn zaak moest zijn. Immers, ook zijn goede naam staat op het spel. Zo'n principiële zaak verliezen kan consequenties hebben. Meestal komt dit soort zaken ook niet eens voor, worden ze geseponeerd of hooguit met een schikking afgedaan. Ook in dit geval heeft de Officier van Justitie getracht in een gesprek met de burgemeester herhaling van strafbare feiten te voorkomen. Pas toen de gemeente in 1995 weer in de fout ging, ging hij tot vervolging over. Op de rechtszitting noemde hij de gemeente Voorburg dan ook bijzonder hardleers. Pikant detail is, dat toen de Officier van Justitie ter ore kwam dat de gemeente weer in het broedseizoen aan de slag ging, hij op zijn fiets sprong om zelf ter plekke de situatie in ogenschouw te nemen. Hetgeen de betrokken wethouder de verzuchting deed slaken: 'Laat die Officier maar een leuke band krijgen'. Een opmerking die prompt alle regionale dagbladen haalde!

ONTVANKELIJKHEID

Van belang is dat de Officier van Justitie ontvankelijk is in zijn rechtsvervolging. Bij de 'reigeraffaire' enkele jaren geleden was dat namelijk niet het geval, hetgeen door de Hoge raad werd bevestigd. De gemeente Voorburg (jawel, de zelfde gemeente!) had toen reigerensten zonder vergunning in het broedseizoen verwijderd, omdat ze schade aan de bomen in het park zouden veroorzaken. De gemeente beriep zich toen met succes op de Gemeentewet, waar de zorgplicht van de gemeente voor de plantsoenen is vastgelegd. En als de gemeente handelt ter uitoefening van een wettelijk opgedragen taak kan zij niet vervolgd worden als ze daarbij een andere wet overtreedt.

In dit geval werd de Officier van Justitie wel ontvankelijk verklaard. Hij voerde hiervoor vier redenen aan die door de rechter gegrond werden verklaard:

- 1 Er was dit keer geen sprake van een wettelijk opgelegde taak (herinrichting is geen zorgplicht).
- 2 De noodzaak om de werkzaamheden juist in het broedseizoen uit te voeren was niet aanwezig.
- 3 De uitvoering was geen resultante van een zorgvuldige besluitprocedure (overleg Vogelbescherming en advies raadsleden genegeerd).
- 4 Artikel 21 van de Grondwet zegt dat gemeenten bij alles de zorg voor het leefmilieu moeten behartigen.

BEWIJSLAST

Een belangrijk punt in het geheel is het rond krijgen van het bewijs. Dat lijkt simpel, in de praktijk valt dat zwaar tegen. In concreto is het enige zekere bewijs dat je erbij staat met een fototoestel op het moment dat je ziet dat een merelnest in de versnipper-machine verdwijnt. Van andere minder directe foto's is het in ieder geval van belang dat blijkt dat ze ter plekke genomen zijn. In Voorburg zei de wethouder op een vraag wat hij van de genomen foto's dacht (zonder ze overigens gezien te hebben): 'Die foto's kunnen wel overal genomen zijn'. Indirect bewijs zoals tellingen van de situatie voor en na de overtreding kunnen helpen; bij voorkeur geanalyseerd door een onpartijdige deskundige. Op zijn minst twee getuigenverklaringen die de overtredingen gezien hebben, dan wel kunnen verklaren met data hoe de situatie ervoor en erna was, zijn van wezenlijk belang. Als er vogels in het geding zijn, let dan op of het om beschermde vogels gaat. Dus geen verstoorde nesten van stadseenden. Ook soorten die onder de Jachtwet vallen (houtduif, meerkoet) maken dat de zaak weer anders kan liggen.

Let er ook op of er duidelijk sprake is van (voorwaardelijke) opzet. De betrokken instantie mag zich nooit kunnen verschuilen achter het argument 'we hebben het niet geweten dat daar vogels zaten'.

DE RECHTSZITTING

Op de rechtszitting en bij de uitspraak van het vonnis liet de gemeente zich wederom van zijn slechtste kant zien. Naar de rechtszitting had men het hoofd openbare werken gestuurd om in het beklagdenbankje plaats te nemen. Deze liet alles gelaten over zich heen komen. De verantwoordelijke wethouder schitterde door afwezigheid. Ergerlijk was dat de verdediging de verantwoordelijkheid zelfs nog trachtte af te wentelen op de aannemer die het werk uitvoerde, alsof de gemeente niet zijn eigen verantwoordelijkheid had!

Nog bonter maakte de gemeente het bij het oproepen van getuigen-deskundigen. Als eerste had men de beleidsadviseur van de 'Groendienst' van Den Haag laten opdraven. Deze had na de ontstane commotie de gemeente Voorburg namelijk desgevraagd advies gegeven met bepaalde werkzaamheden juist te wachten tot na het broedseizoen in verband met de vogels! Zijn verklaring leek dus eerder op een belastende verklaring voor de gemeente.

De tweede getuige was... de chef Plantsoenendienst van Voorburg! Deze stond daar dus zowel in de rol van verdachte als de rol van getuige. De Officier bracht hem al snel zover dat deze goede man verklaarde geen deskundige te zijn op vogelgebied en het niet nodig had geoordeeld om er een deskundige bij te halen.

De Officier van Justitie pakte het veel slimmer aan. Die had een bioloog opgeroepen om te verklaren dat de SOVON-telmethode de enige goede methode was om de aanwezigheid van territoria vast te stellen. De methode van de gemeente was volgens hem volstrekt niet voldoende. Bovendien zou het zoeken van nesten, voor

...nog meer werk...

(foto's: Kees

Koppers).

zover het al resultaat had, tot overtreding van de Vogelwet kunnen leiden. De tweede getuige gaf een duidelijke uitleg hoe het begrip verstoring in de Vogelwet diende te worden uitgelegd en wat voor zaken allemaal tot verstoring aanleiding konden geven. Hij maakte aannemelijk dat dit alle soorten werkzaamheden waren die de gemeente juist in het broedseizoen had uitgevoerd.

DE UITSPRAAK

Voor overtredingen van de Vogelwet werd een voorwaardelijke boete van fl. 7500,- geëist met een proeftijd van twee jaar met de bijzondere voorwaarde dat binnen een maand na ingaan van de proeftijd een bedrag van fl. 7000,- gestort moest worden op het fonds Natuurontwikkeling van de Stichting Zuidhollands Landschap voor projecten van kleinschalige natuurontwikkeling in de randstad. Subsidiair fl. 7500,- onvoorwaardelijk, indien niet akkoord met deze bijzondere bepaling. Bij de rechtszitting verklaarde de gemeente op voorhand niet akkoord met deze bepaling. De rechter toonde daar begrip voor en veroordeelde conform de eis tot een onvoorwaardelijke geldboete van fl. 7500,-.

De Officier van Justitie en de natuurbeschermers toonden zich desondanks tevreden met de uitspraak.

Hiermee werden namelijk vijf belangrijke zaken aangetoond die de Officier wilde bereiken, namelijk:

- - een rechtelijke uitspraak over de strafwaardigheid;
- - een rechterlijk oordeel over de mogelijkheid van de Vogelwet als instrument van bescherming van vogels tegen onzorgvuldigheid groenbeheerders;
- - signaal aan andere overheden dat Justitie burgers en publiekrechtelijk organen gelijk behandelt bij

...en het voorlopig resultaat (foto: Kees Koppers).

overtreding milieuwetten;

- signaal naar overheden dat ze een goed voorbeeld moeten geven bij naleving van de groene wetgeving;
- signaal aan burgers en milieu-organisaties dat ze met succes een beroep op het strafrecht kunnen doen bij overtredingen.

SAMENVATTING

EN AANBEVELINGEN

Door deze uitspraak is duidelijk geworden dat met succes opgetreden kan worden tegen overheden die de groene wetgeving hebben overtreden. Bedenk wel dat zo'n zaak altijd niet meer dan een genoegdoening achteraf is. Je wordt er zelf geen cent wijzer van en de natuur die verloren is gegaan, krijg je er niet mee terug. Bovendien is de verstandhouding met de betrokken overheidsinstanties natuurlijk geruime tijd verstoord. Hooguit bereik je er mee dat herhaling wordt voorkomen. Het heeft daarom alleen zin als de betrokken overheid hardleers is.

In andere gevallen is overleg altijd beter (voorbeeld Den Haag). Zeker als er nog wat te redden valt. Een goede mogelijkheid is dan een alternatief uit te werken waar ook de tegenpartij mee kan leven. Je kan een aangifte altijd als dreigement achter de hand houden.

Verder zijn de volgende zaken van belang:

- zorg voor een goed contact met de plaatselijke politie;
- schakel een Officier van Justitie in met verstand van zaken en die ook een hart voor de zaak heeft; elke arrondissementsrechtbank heeft een milieu-officier;
- zorg voor zoveel mogelijk bewijsmateriaal (aantekeningen, getuigenverklaringen, foto's, allen met datum!);

- let op de ontvankelijkheid van de officier van Justitie; de 'reigeraffaire' heeft geleerd dat je kansloos bent als een overheid een overtreding begaat als uitvloeisel van een haar opgelegde taak;
- zorg voor zoveel mogelijk publiciteit, maar let er wel op dat je de juridische gang van zaken hiermee niet verstoort; onderhoudt perscontacten via een vaste journalist die je alle relevante informatie doorspeelt;
- probeer invloed bij de fracties van de gemeenteraad te krijgen; bij voldoende steun zijn zij bij machte een wethouder terug te fluiten.

EPILOOG

Het is nog niet bekend of de gemeente een eventueel hoger beroep doorzet. Een minderheid in de gemeenteraad vindt dat het zo wel genoeg is geweest en dat de gemeente al genoeg negatieve publiciteit heeft gekregen. De betrokken wethouder wil er zonder meer mee door gaan. Twee uitspraken waarmee deze man zich volledig onsterfelijk heeft gemaakt, zijn:

- 'Het betekent dat ik van half maart tot half augustus 75 man van de Plantsoendienst niets meer kan laten doen'.
- 'Je kunt nog geen fietsbel in het park laten rinkelen, anders verstoort je de vogels'.

De burgemeester wil eerst het volledige vonnis op zijn juridische merites beoordelen, voordat hij besluit door te gaan. De meerderheid van de raad steunde dit voorstel. Het is goed mogelijk dat men besluit het hoger beroep alsnog af te blazen. Voorburg heeft in ieder geval getoond de meest natuur-onvriendelijke gemeente van Nederland te zijn.

De Milieurechtswinkel in Amsterdam doet momenteel op verzoek van de Samenwerkende Vogelwerkgroepen Noord-Holland onderzoek naar de huidige juridische stand van zake betreffende eendenkooien in het nationaal en internationaal recht. Het Internationaal Verdrag tot Bescherming van Vogels uit 1950, verplicht de ondertekenende landen (waaronder Nederland) 'in hun wetgeving die maatregelen in te voeren, welke het gebruik van andere eendenkooien verbieden of beperken'. Voor de Nederlandse wetgever blijkt nog een hoop te doen.

EENDENKOOI IN NOORD- HOLLAND

A.J. Cnoop Koopmans

FILM

Op 2 november 1995 is door de Stichting Noordhollands Landschap (NHL) in een bioscoopzaal in Castricum de film 'Achter de Schermen' van Evert Boeve gepresenteerd. Deze film is gemaakt in opdracht en met financiële steun van de stichting. De film gaat over het kweken en vangen van wilde eenden in één van de eendenkooien van NHL, 'De Hoop' te Oudesluis (gemeente Zijpe), en over het bedrijf van zo'n kooi in het algemeen. Boeve heeft er het dagelijks leven van nabij meegemaakt en de film bevat dan ook prachtige en sprekende beelden zoals we van hem gewend zijn.

Evert Boeve tijdens Schermen' (foto: de opname van Evert Boeve). de film 'Achter de

Door de fraaie beelden en het uitvoerig relaas over het kooikersbedrijf geeft de film daarvan een erg rooskleurig en een te natuurvriendelijk beeld. Zo wordt de kooi, die inderdaad landschappelijk zeer decoratief in het open polderland is gelegen, als een echt natuureservaat voorgesteld, waar plant en dier een veilig en rustig onderkomen vindt. Daar zijn enkele vraagtekens bij te zetten. Deze rust en veiligheid geldt namelijk niet voor alle dieren.

Zo wordt er in het kooibos naarstig op kraaien en eksters gejaagd, zowel met het geweer als (althans tot voor kort) met vangkooien. In de film ziet men hoe enkele gedode eksters worden weggegooid. Ook kleine roofdieren en loslopende katten worden bestreden en men ziet bordjes die de bezoekers van de kooi waarschuwen tegen de geplaatste klemmen en vallen. Tevens zijn er beelden van een verwilderde kat die in zo'n val is gevangen en, getuige de dode eksters, de filmopname niet lang zal hebben overleefd. Dit alles gebeurt ter bescherming van de broedende eenden en hun jongen. Of roofvogels bij de kooi worden geduld weet ik niet. Wel weet ik dat door de talloze, door de kooiker zelf gemaakte en in het bos geplaatste, broedkorven voor eenden een nogal eenzijdig samengestelde vogelbevolking ontstaat. Water en bodem zijn door de uitwerpselen van honderden eenden aanzienlijk geëntroffieerd. Men ziet dat bijvoorbeeld aan de uitgebreide brandnetelvegetatie rond de plas. Vanzelfsprekend komen in het bos ook veel andere

plantensoorten voor en de film laat die ook prachtig in beeld zien. De veel voorkomende sneeuwkllokjes worden door de kooiker en zijn gezin geplukt en verkocht als bijverdienste. Zo is de kooi in plaats van een natuurreservaat veeleer een fraai gelegen kwekerij van eenden en een onevenwichtige flora en fauna.

JACHT

In het jachtseizoen worden in 'De Hoop' jaarlijks enkele honderden wilde eenden door de kooiker gevangen, gedood en voor consumptie verkocht aan poeliers en restaurants. Noch de kooiker, noch de stichting maken echter exacte vangstgegevens bekend. De film laat heel even zien hoe de kooiker aan het eind van de vangpijp de gevangen eenden stuk voor stuk uit de vangkooi pakt en met een bliksemsnelle beweging de nek omdraait en in een opvangbak gooit. Voor mij, en menige toeschouwer in de filmzaal, was dit een bijzonder afstotelijk tafereel en we vroegen ons af hoe het mogelijk is, dat een natuurbeschermingsorganisatie als NHL dat nog steeds op haar terreinen accepteert. Het is louter commerciële oogstjacht, heeft niets te maken met het 'nee, tenzij'-principe en is voor de kooiker slechts een bijverdienste. Ter rechtvaardiging van eendenjacht

Eendenkooi (foto: Evert Boeve).

met de kooi worden verschillende argumenten gebruikt. Zo wordt gezegd dat eendenkooien door de heersende rust extra grote aantallen zangvogels herbergen. Ik weet niet of dat zo is en of het aantal broedterritoria groter is dan in andere bossen en parken met veel ondergroei. Ik heb elders in het land zangvogel-inventarisaties, verricht, onder andere in een gemengd bos van 2,5 hectare waar, ondanks geregeld bezoek van wandelaars, 72 territoria konden worden vastgesteld en ik denk dan ook dat in elk kooibos veel vogels broeden, ook als er geen eenden meer worden gevangen.

Ook wordt wel aangevoerd dat bij stopzetting van de jacht de kooi niet meer goed onderhouden zal worden en geleidelijk zal vervallen, met als gevolg dat niet meer wordt voldaan aan de eis dat 'tenminste één vangpijp aanwezig dient te zijn, welke in zodanige toestand verkeert, dat deze onmiddellijk als vangmiddel gebruikt kan worden'. Deze eis wordt gesteld als voorwaarde voor registratie van de eendenkooi (Ministeriële Beschikking 20-3-1978, nummer J 756). Als deze registratie vervalt, vervalt ook het afpalingsrecht. Maar men kan natuurlijk makkelijk aan die eis voldoen door

tenminste één vangpijp goed te onderhouden en desnoods nu en dan wat eenden te vangen en meteen weer los te laten ter demonstratie aan de bezoekers.

Een andere vrees is dat als er niet meer commercieel wordt gevangen de rechter sneller inbreuken op het afpalingsrecht zal toestaan wegens 'noodzaak ter uitvoering van openbare werken of ter uitoefening van de landbouw' (zoals genoemd in artikel 41 lid 2 en 3 van de Jachtwet), bijvoorbeeld voor de aanleg of uitbreiding van openbare wegen of voor omzetting van weiland tot bollengrond binnen de afpalingskring. Dit is echter speculatie. In de jurisprudentie is tot dusver niets van zo'n uitleg te merken.

VISIE

Dat het de moeite waard is oude beroepen en cultuurgewoontes te bewaren is een slecht argument. Dat kan je ook aanvoeren bij stierenvechten, duellieren, palingtrekken en katknuppelen en dat hebben we ook afgeschaft. Het afpalingsrecht, waardoor een strook van enkele honderden meters rond de kooi stil en jachtvrij moet blijven, is natuurlijk prettig en veilig voor de daar levende hazen en fazanten, maar op het totale provincie-oppervlak een snippertje. Beter is het de veiligheid van hazen en andere dieren in het hele polderland na te streven zoal SKF doet.

De stichting NHL bezit of beheert in totaal vijf eendenkooien waarvan drie nog elk jaar commerciële eendenvangst bedrijven (namelijk 'De Hoop', 'Stokman' bij Vijfhuizen en 'Uitgeest' bij Castricum) terwijl in de kooi 't Zand' bij Zijpe op 'bescheiden schaal' wordt gevangen. Het beleid van de stichting was steeds gericht op voortzetting van deze jachtpraktijk. In de visie van Kritisch Faunabeheer zou het de stichting en andere natuurbeschermingsorganisaties, op wiens gronden ook nog op deze wijze gejaagd wordt, sieren als ze dit verouderd gebruik zouden beëindigen. Met natuur- of fauna-bescherming heeft deze praktijk namelijk weinig of niets te maken.

Het mag opmerkelijk heten dat van jagerszijde zo weinig commentaar komt op de actie die onze kroonprins er toe moet brengen te stoppen met de drijfjacht op wilde zwijnen.

Natuurlijk, nu en dan verschijnt er een zuur briefje in de pers over het feit dat het niet gepast is het Vorstenhuis aan te vallen of over het feit dat de bezigheden van Willem

Alexander 'legaal' zouden zijn en daarom gevrijwaard van kritiek.

Maar echt inhoudelijk commentaar blijft achterwege waar

jagers normaliter klaar staan om hun critici van repliek te dienen. Ditmaal is er echter geen grond voor repliek, integendeel.

De activiteiten van de prinsen in het Kroondomein zijn niet 'legaal' te noemen, maar hooguit 'gelegaliseerd'. De

Jachtwet verplicht jagers het wild tegen onnodig lijden als gevolg van de jacht te beschermen. Vooral 'drijfjacht' op

wilde zwijnen veroorzaakt onnodig lijden. Er is geen redelijk argument te bedenken voor de noodzaak van

'drijfjacht'. De prinsen handelen uitdrukkelijk in strijd

met de bedoeling van de wetgever, zodat van

fraus legis gesproken kan worden.

In de afgelopen decennia heeft de volksvertegenwoordiging met kleine stappen steeds meer beperkende voorwaarden voor de jacht op groot wild laten vastleggen in de wet. In 1954 werd er een einde gemaakt aan de voor jagers vogelvrije status van reeën, die tot dat moment dezelfde status hadden als hazen en die door iedere legale jager beschooten mochten worden, zelfs met een hagelgeweer. Vanaf 1954 is de jacht op reeën gesloten verklaard en toch kregen circa 2000 jagers een extra vergunning om alsnog op deze dieren te jagen. De Kamer heeft uitdrukkelijk bedongen dat alle jachtmethoden op herten en reeën waarbij de dieren vóór het beschietsen

gedreven worden, verboden werden. Dus ook de door jagers gebezigde methoden met verhullende namen zoals 'drukjacht' en 'riegeljacht'. In de jachtwijzigingswet van 1972 werden de wilde zwijnen van de categorie schadelijk wild overgeheveld naar de categorie grofwild en daarmee evenals de herten en de reeën beschermd verklaard en de jacht er op formeel gesloten. Tijdens de behandeling van de jachtwetswijziging 1977 had Stichting Kritisch Faunabeheer de Tweede Kamer al duidelijk gemaakt wat er allemaal mis was met het beheer van de wilde zwijnen. Om het gezelschapsspel 'drijfjacht op wilde zwijnen' te redden introduceerde de directeur

KROONPRINS MAAKT ZICH SCHULDIG AAN UITLOKKING

Heinz Stockmann

van de Koninklijke Nederlandse Jagersvereniging (KNJV) toen speciaal voor dit doel een extra schietproef: 'Het zwartwildbrevet'. Evenals nu ten behoeve van de nieuwe Flora en Faunawet draaide ook toen de machtige jagerslobby in de Tweede Kamer op volle toeren en een verbod op zwijnendrijfjacht bleek daardoor onhaalbaar. De PvdA zag toen als enige mogelijkheid ter vermindering van jachtleed, het indienen van een motie ter verplichting van de speciale schietproef voor jagers die zich vermaken met drijfjacht op wilde zwijnen. Een vorm van 'socializing' voor adellijke en gegoede kring, waarvoor behalve veel geld voor jachtpacht tevens een jaarlijks te behalen zwartwildbrevet noodzakelijk is. Een tamelijk gecompliceerd jaarlijks ritueel voor wie zich bedenkt dat zwartwildjagers per man gemiddeld niet meer dan 2,5 wild zwijn op de vlucht neerleggen. De decimaal heeft overigens meer dan één betekenis. Eén op de vijf dieren wordt maar half geraakt door de adellijke, koninklijke en andere gelegenheidsjagers. Er zijn diverse gevallen bekend van dieren met een afgeslagen neus, onderkaak, nek of poten die zes weken na een drijfjacht nog levend werden aangetroffen. De meeste van deze schrijnende gevallen worden nimmer bekend. De door de jagers geïntroduceerde schietproef biedt allerm minst garantie de in paniek wegvlochtende dieren dodelijk te treffen. Hoewel er op de schietbaan tijdens het examen slechts sprake is van een papieren zwijn dat over een podium schuift met een snelheid

Wilde zwijnen
(foto: Rita
Stockmann).

van 10 km p/u (in het bos rennen vluchtende zwijnen zesmaal zo snel) zakt ongeveer 25% van de jagers bij de eerste proef. Bij het examen mag een buks met richtkijker gebruikt worden, een onwerkbaar hulpmiddel in het terrein in geval van echt hardlopende dieren. Mevrouw Rie de Boois, kamerlid van de PvdA ten tijde van de jachtwetwijziging had zich met tegenzin achter de introductie van het brevet geschaard. Zij herinnert zich nog goed hoe ze in 1978 te gast was bij de eerste zwartwildexamens op de schietbaan van Dorhout Mees in Biddinghuizen. Oud KNJV-voorzitter en ex-havenbaron van Beuningen zakte daar voor de schietproef. Omdat kandidaten het examen op dezelfde dag twee keer mogen overdoen behaalde hij toch het brevet. Nu hij 18 jaar ouder is en net als zijn jachtvriend Prins Bernhard de tachtig gepasseerd, gaat hij nog steeds graag op drijfjacht op wilde zwijnen. Hij maakt er geen geheim van dat het moeten wachten op een dier dat voedsel zoekend voor zijn loop komt hem 'onvoldoende sensatie verschaft'. Zou de drijfjacht in Nederland verboden worden, dan zou hij zijn vertier in het buitenland zoeken.

ROYAAL GENEGERDE AANBEVELINGEN

Hoewel het uitgangspunt van de wetgever was dat jacht alleen zou plaatsvinden in exceptionele, vergunningsplichtige situaties, blijken de grofwildjagers niet voor één

gat te vangen. Ze doen er alles aan de wildstand kunstmatig hoog te houden, onder meer door de wilde zwijnen bij te voeren met bergen eendagskuikens, slachtafval en maïs. Ze kregen het zelfs voor elkaar dat het Ministerie de uitgifte van blanco afschotvergunningen mandateerde aan jagersclubs als de vier Veluwe KNJV regio-afdelingen die samenwerken in de 'Stichting Wildbeheer Veluwe', oftewel de acht KNJV leefgebied WBE's die vertegenwoordigd zijn in de 'Vereniging Wildbeheer Veluwe'.

Van de door de Tweede Kamer zo vurig voorgestane beperking van de plezierjacht komt op die manier niets terecht.

Jagers bepalen zelf of en in welke mate er geschoten mag worden en voeren zelf de controle daarop uit. Zo kon het gebeuren dat ondanks het feit dat de jacht op wilde zwijnen gesloten is er elk jaar Koninklijke drijfjachten plaats kunnen vinden in ondermeer het Kroondomein bij Het Loo. Een omrasterd terrein waar het Ministerie nog wel zelf de vergunning voor verleent.

Hoewel in 1988 een advies van het voormalige Rijksinstituut voor Natuurbeheer luidde een voorjaarsstand aan te houden in het Kroondomein van maximaal 49 zwijnen, zorgt het Koninklijk Jachtdepartement van het Hof er voor dat de stand via bijvoeding maar liefst zeven maal zo hoog is, zodat er elk jaar fors geschoten kan worden.

Een middeleeuwse vorm van zeer dier- en natuur- onvriendelijk vermaak. Nog altijd zijn er in ons land zo'n 500 adellijke danwel kapitaalcrachtige zwijnenjagers die zich met dit gezelschapsspel bezig houden. Het feit dat de koninklijke familie

tegen het advies van een officieel advieslichaam doorgaat met het vetmesten en fokken van zo veel mogelijk wilde zwijnen, geeft aan dat de prinsen er niet voor terug schrikken de geest van onze jachtwetgeving met voeten te treden. Pure uitlokking van een vergunning die voor exceptionele schadegevallen bedoeld was, waartoe niet het welbewust manipuleren van de mens gerekend mag worden.

Majesteit en kroonprins zijn door alle publiciteit in een lastig parket geraakt. Moeten zij toegeven aan de druk van de door Stichting Kritisch Faunabeheer gemobiliseerde burgers of moeten zij de plezierjacht in het Kroondomein doorgang laten vinden onder grote publieke afkeuring? De minister van LNV kan het Koningshuis per direct van dit dilemma verlossen. Namelijk door gebruik te maken van zijn bevoegdheid om bij vergunningverlening voor het schieten van wilde zwijnen, net als bij de vergunningen voor het schieten van herten en reeën te vermelden: 'Het is niet toegestaan te jagen door middel van drijven of drukken'. Als jagers kans zien jaarlijks 10.000 reeën te schieten vanuit een hinderlaag, is op geen enkele wijze te verdedigen waarom enkele duizenden zwijnen nog steeds in doodsnood gebracht moeten worden door een horde drijvers en op de vlucht beschoten moeten worden. Met het afschaffen van de laatste vorm van drijfjacht op grootwild (volwassen dieren en biggen!) kan tevens een eind gemaakt worden aan het potsierlijke jachtexamen dat in het kader van de zwijnenjacht jaarlijks afgenomen moet worden en waartoe de Oranjes een eigen schietbaan hebben laten aanleggen. Tevens kan na het afschaffen van de drijfjacht het Kroondomein weer benut worden voor het doel dat prinses Wilhelmina voor ogen had toen ze het schonk aan het volk. Een plaats die rust biedt aan mens en dier. Het genot van de jacht was weliswaar destijds in de schenkingsakte bedongen, maar blijkt op geen enkele wijze meer te passen in de huidige tijdgeest. Een Vorstenhuis met oog voor de bij haar onderdanen levende opvattingen, moet daar conclusies aan verbinden, wil ze haar positie niet ondergraven.

OPROEP

Kritisch Faunabeheer maakt zich zorgen over de verstrengeling van belangen van jagers (wildbeheereenheden, vergunninghouders op grond van de Jachtwet en Vogelwet) en politiemensen.

Het komt helaas voor dat politiefunctionarissen in hun vrije tijd, als hobby, de jacht bedrijven en mede daardoor niet meer objectief staan ten opzichte van collega-jagers als zij bijvoorbeeld verdacht worden van overtredingen. Dit is extra bezwaarlijk als desbetreffende beampten ook nog zijn belast met surveillance en inspectie in het veld of daar als chef over gaan. Om dergelijke gevallen op te sporen verzoeken wij u deze schriftelijk of mondeling te melden aan:

*Heinz Stockmann
Renkumseheide 12
6871 NR Renkum
Telefoon (0317) 31 68 79
Telefax (0317) 31 37 49
(na 18.00 uur of in het weekeinde)*

ZWIJNEN

Wanneer jagers in staat zijn jaarlijks zo'n 10.000 reeën en 800 herten vanuit een hinderlaag dodelijk te treffen, is op geen enkele wijze aannemelijk te maken dat zwijnen in paniek en op de vlucht geschoten zouden moeten worden met alle risico's van dien. De natuur is niet lief voor dieren maar jagers overtreffen met hun gezochte wreedheden elk voorstellingsvermogen. Met of zonder drijfjachten. Wie tijdens de drijfjachten in Het Loo gaat kijken waant zich tweehonderd jaar terug in de tijd. Wellicht dat dit de groot-wildjacht voor onze upperclass zo aantrekkelijk maakt. De jager die de hoogst gewaardeerde trofeeën als jachtbuit op het tableau brengt, met verbruik van het minste aantal patronen, wordt geëerd als jachtkoning.

Direct na een drijfjacht op Het Loo zie je op veel plaatsen oranje lintjes in de bomen hangen. Die markeren de plaatsen waar gevluchte wilde zwijnen door deelnemende schutters werden aanschoten.

Bij monde van haar PR-man Lulof weet de KNJV als enige verdediging voor het houden van drijfjacht op wilde zwijnen aan te voeren dat gevluchte aangeschoten dieren na afloop van een jachtfestijn snel opgespoord worden met speciaal daarvoor getrainde jachthonden. Een zeer ervaren opzichter van Natuurmonumenten vertelde dat bij een kunstmatig extreem hoge populatie zwijnen - dus zoals in het Kroondomein - zelfs het nazoeken, met de door jagers gepropageerde Hannoverse en Beierse jachthonden, niets oplevert omdat overal op het terrein de lucht van zwijnen overheerst.

Heinz Stockmann

Boekbespreking

VOGELS EN DE WET

Het boekje 'Vogels en de Wet' is een zeer handzame gids voor iedere natuurbeschermer die regelmatig naar buiten trekt. Beknopt maar heel helder worden de hoofdlijnen van de belangrijkste natuurbeschermingswetten beschreven en

daarbij beperken de auteurs zich niet alleen tot vogels zoals de titel doet vermoeden.

Ons wettelijk stelsel ter bescherming van dieren blijkt niet altijd veel samenhang en logica te vertonen. Zo is de Jachtwet op zichzelf geen wet die natuurbescherming beoogt. Integendeel, deze wet geeft slechts de beperkingen aan die aan de jacht gesteld worden. Dit laat onverlet dat mogelijk wordt gemaakt dat bepaalde dieren afgeschoten mogen worden. Dat er vervolgens ook wetten zijn die mishandeling en doden van dieren verbieden maakt het er allemaal niet duidelijker op. De auteurs slagen er echter in de kern van de afzonderlijke wetten goed neer te zetten waarbij zij zich niet laten verleiden om de tegenstrijdigheden breed uit te meten. Het is juist deze zakelijke benadering die het boekje zo praktisch maakt.

Het staat boordevol bruikbare informatie ongeacht of het nu gaat over jacht, Kievitseieren, verwijderen van huiszwaluwnesten, roofvogelvervolgging enzovoort. Compleet, beknopt en helder zijn zonder meer trefwoorden waarmee dit boekje zich mag sieren.

In het voorwoord schrijven de auteurs dat door het verdwijnen van de veldpolitie de controle in het buitengebied is afgenomen. Zij zien voor natuurbeschermers, al dan niet georganiseerd, een taak weggelegd om mee te helpen bij de handhaving van de groene wetgeving. Misstanden en overtredingen kunnen met behulp van particulieren gemeld worden bij de politie of Algemene Inspectie Dienst. Dit boekje kan daarbij een prima hulpmiddel zijn.

Ton Ebben

Vogels en de wet

ISBN 90 5011 085 1 / CIP

Hans Peters en Hub Vromen.

Vogels en de Wet is een uitgave van Stichting Uitgeverij KNNV in samenwerking met Vogelbescherming Nederland en de Algemene Inspectie Dienst.

120 pagina's inclusief illustraties, aanbevolen literatuur en een lijst met nuttige adressen.

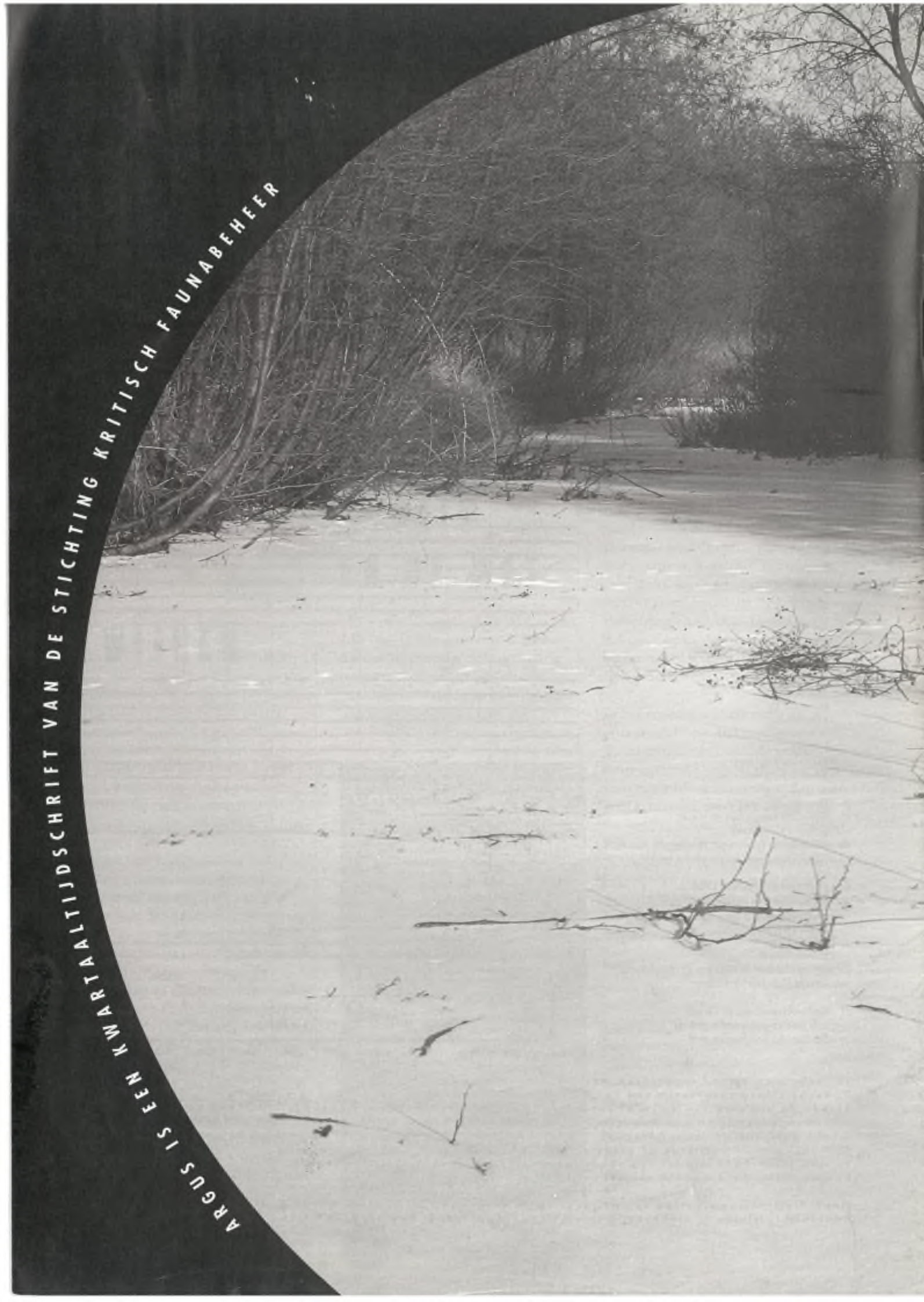
Op de in de tabel genoemde soorten mag gedurende het met een balk aangegeven deel van het jaar gejaagd worden.
 De cijfers aan het begin en het eind van de balk zijn respectievelijk de begin- en sluitingsdatum van de jacht op de betreffende soort.

CATEGORIE EN SOORT

	mei	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	jan.	feb.	mrt.	april
A Grofwild												
Edelhert 1)												15
Ree manlijk 1)					15							
Ree vrouwlijk 1)												15
Wild zwijn 1)												
<i>Voor de jacht op moeflon en dambert worden incidenteel afschotvergunningen afgegeven.</i>												
B Klein wild												
Fazant haan						15						
Fazant hen						15						
Patrijs												
Haas						15						
<i>De jacht op korhoen en houtsnip is het gehele jaar gesloten.</i>												
C Waterwild												
Grauwe gans 2)												
Kolgans 2)												
Gewone rietgans 2)												
Wilde eend 3) 4) 5)												13
Smient 3) 6)												
Meerkoet 3)					18							
<i>De jacht op kleine rietgans, Canadese gans, brandgans, rotgans, pijlstaart, kraakeend, slobeend, wintertaling, toppereend, kuifeend, tafeleend, goudplevier, watersnip, poelsnip en bolje is het gehele jaar gesloten.</i>												
D Wild in Jachtwet art. 8, lid 1												
Houtduif												
Zwarte kraai												
Kauw												
Ekster												
Vlaamse gaai				15								
Konijn												
Vos												
Verwilderde kat												
E Wild op grond van Jachtwet art. 54 ('exoten')												
Verwilderde nerts												
Wasbeer												
Beverrat												
Marterhond												
Muskusrat												
Nijlgans												
Rosse stekelstaart												
Siberische grondeekhoorn												
F Overig wild												
Bunzing, hermelijn en wezel alleen op eigen erf												
<i>De jacht op bonte kraai, roek, lunzing, hermelijn, wezel, boommarter en steenmarter is het hele jaar gesloten.</i>												
G Vogels uit de Vogelwet 1936 ('onbeschermde vogels')												
Huismus		15			15							
Spreeuw												
Kokmeeuw				15								15
Zilvermeeuw				15								15
<i>De jacht op alle door de Vogelwet 1936 beschermde soorten is het hele jaar verboden.</i>												
H Onbeschermde dieren die het hele jaar mogen worden gedood												
Bruine rat, woelrat en mol												

- 1) Jacht uitsluitend toegestaan met afschotvergunning.
- 2) Jacht alleen toegelaten van een half uur voor zonsopgang tot 10 uur 's ochtends.
- 3) Van de opening van de jacht tot 1 september: van een uur voor zonsopgang tot een uur na zonsondergang en van 1 september tot de sluiting van de jacht: van een half uur voor zonsopgang tot een half uur na zonsondergang.
- 4) 1 juli t/m 15 augustus op plaatsen met feitelijke schade, mits vergunning.
- 5) Ook jacht door middel van eendenkooi van 15 augustus t/m 13 februari.
- 6) Ook jacht door middel van eendenkooi.

Noot: Definitieve sluiting van de jacht op de volgende acht soorten wordt medio 1996 verwacht, houtsnip, pijlstaart, slobeend, wintertaling, toppereend, kuifeend, tafeleend en watersnip.

ARGUS IS EEN KWARTAALTIJDSCHRIFT VAN DE STICHTING KRITISCH FAUNABEHEER